

[Holger Larsen.]

foranstaltning, hvorunder de kan udnytte en ledighedsperiode til at dygtiggøre sig, samtidig med at de holder sig i fysisk form, klar til at gå i almindeligt arbejde, såsnart dette melder sig. Næste problem er så at få eleverne til at forblive nogenlunde fulltalligt på skolerne kursusperioden ud, selvom skolerne ligger isoleret på den jyske hede, hvor der ikke er så let adgang til de fornøjelser, som de fleste unge mener at de dårligt kan undvære.

Hvad angår belægningsgraden, kan anføres, at de arbejdstekniske ungdomsskoler har været fuldt belagt i sæsonerne fra 1947—1948 til 1949—1950, altså de sæsoner, hvori de indtil nu har virket i henhold til den gældende lov, og man har endog været ude for ikke at kunne modtage alle de unge ledige, der meldte sig. Når den højtærede minister alligevel ved at tage gennemsnittallet for belægningen mener at kunne påvise, at belægningen har ligget lidt under antallet af pladser, skyldes det, at en stor del af de unge, der melder sig, lider under mangel på fornøden viljestyrke til i løbet af kortere tid at kunne indrette sig på bestemt mødetid, arbejdstempo eller arbejdsområde. Af denne årsag opstår der i perioder meget stor afgang fra skolerne, men heroverfor er det vigtigt at være opmærksom på, at mange af disse unge, netop i alderen fra 18 til 25 år, er ude for meget store omvæltninger i deres tilværelse. De har i stort antal været bude, arbejdsdreng, piccoler og lignende, og når de så står overfor at skulle skabe sig en eksistens som arbejdsmænd, mangler de fuldstændigt forudsætningerne herfor. De kan overhovedet ikke tage praktisk på et stykke værktøj, og hvis vi ikke gennem arbejdstekniske ungdomsskoler får mulighed for at optræne dem, glider de ud af samfundet, og før eller senere møder vi dem som asociale i storbyerne, vel først og fremmest i København. De arbejdstekniske ungdomsskoler er således ikke alene en arbejdsforanstaltning; nej, det er både en pædagogisk og en social samfunds faktor, hvis værdi overhovedet ikke kan gøres op i så og så mange kroner og øre pr. deltager pr. dag.

Når den højtærede minister nu fortæller tinget og offentligheden, at det koster staten 5 000 kr. årlig — jeg skal ikke komme ind på det store beløb, men kun på det normale, beregnet efter normalbelægningen i den 2 års periode, jeg har talt om — at holde en elev på arbejdsteknisk ungdomsskole i de år, hvor apparatet er bedst udnyttet, så er det heller ikke rigtigt.

Ministeren siger — det står i folketings-tidende sp. 2452, og jeg citerer —:

„I 1948—49 var sæsonmånedernes gennemsnitsbelægning 458, hvortil atter svarer en udgift for statskassen pr. deltagerdag på ca. 24 kr.“

Hvis ministeren havde ulejlighet sig en side frem til bilag A til lovforslaget, ville det bl. a. være gået op for ham, at det arbejde, der præsteres af eleven, har en værdi. Hvis vi ser bort fra værdien af elevens arbejde på skolen og kun regner med værdien af elevens arbejde for andre og kun med den værdi, det har for skovvæsenet, så ser vi, at værdien af dette arbejde for året 1948-49 — for at holde os til det år, på grundlag af hvilket ministeren opstiller sin 24 kr.s beregning — er 9 kr. og 69 øre pr. deltagerdag. Det ville dog for en objektiv beregning og bedømmelse være højest rimeligt at trække denne indtjening fra udgiften pr. deltagerdag. Herved reduceres den af ministeren påståede udgift ganske kendeligt, nemlig fra ca. 24 kr. til ca. 14 kr. pr. deltagerdag.

Hertil kommer yderligere et forhold, som den højtærede minister øjensynligt heller ikke har ofret nogen opmærksomhed, nemlig at samfundet ville have en understøttelsesudgift på den unge arbejdsledige, hvis han skulle gå hjemme, på lavt regnet 4 kr. pr. dag — jeg tror ikke, der er mange kommuner, der ville slippe med så lille en udgift til en arbejdsledig. Vil man altså finde statens virkelige udgift pr. deltagerdag ved at opretholde de arbejdstekniske ungdomsskoler, må man også trække dette tal fra ministerens tal, fra de 24 kr., der nu er slynget ud i offentligheden som noget forfærdeligt, og man når så til ca. 10 kr. som statens reelle nettoudgift pr. deltagerdag. Jeg vil absolut mene, at den samfundsmæssige værdi, der ligger i at optræne og oplære de unge ledige — fremfor at have dem stående på gadehjørner og „på risten“ og en skønne dag eventuelt se dem i vore ungdomsfængsler —, rigeligt er denne udgift værd.

Hvad endelig sæsonen 1950-51 angår — den sæson, der navnlig danner baggrund for ministerens planer om nedskæring af skolernes antal —, er det rigtigt, at der i denne vinter ikke har været så stærkt et pres på skolerne som tidligere, til trods for at man i februar måned 1950 havde et meget stort antal unge arbejdsledige. Jeg vil dog gerne advare imod, at man på grundlag heraf anlægger det synspunkt, at behovet for apparatet er dalende. Det forekommer mig nemlig højest troligt, at den disposition, som ungdomsudvalget tiltrådte ved denne